

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ**

Föredragande: Lina Bergkvist

DOM
2013-11-12
Meddelad i
Växjö
Mål nr
2191-13**SÖKANDE**
 RGS 90 Sverige AB, 556609-2085
Box 3041
600 03 Norrköping

 Ombud: Advokat Martin Levinsohn och jur.kand. Mattias Wiklund
Setterwalls Advokatbyrå i Malmö AB
Box 4501
203 20 Malmö
MOTPARTER
 1. Ljungby kommun
341 83 Ljungby

 2. Strandberg & Andersson AB
Kabelvägen 12
553 02 Jönköping

KONKURRENSVERKET	
2013-11-14	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett på så sätt att utvärderingen görs om, varvid anbudet lämnat av Strandberg & Andersson AB inte ska beaktas.

YRKANDEN M.M.

Ljungby kommun (kommunen) genomför en upphandling av en totalentreprenad, sjödel, av marksanering i Dörarp. Upphandlingen genomförs i enlighet med ett förenklat förfarande i 15 kap. LOU. Genom tilldelningsbeslut daterat den 22 maj 2013 antog kommunen anbudet lämnat av Strand Markentreprenader AB (Strand).

RGS 90 Sverige AB (RGS) ansöker nu om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att ny utvärdering genomförs med förkastande av Strands anbud. Till stöd för sin ansökan anför RGS bl.a. följande.

Vinnande anbudsgivare

Enligt tilldelningsbeslutet har kommunen antagit Strand Markentreprenader AB:s anbud. Det finns dock inget företag registrerat i Bolagsverkets näringslivsregister med det firmanamnet. I Strands anbud finns på flera platser intaget ett sidhuvud med texten Strand Markentreprenad. Det framgår av Strands anbudsformulär att anbudet lämnats av ett företag med organisationsnummer 556385-9197. Enligt Bolagsverket tillhör angivet organisationsnummer företaget Strandberg & Andersson AB. Det finns alltså oklarheter avseende vilket företag som faktiskt lämnat anbud och tilldelats kontrakt i upphandlingen.

Referenser

Enligt AFB. 513 i förfrågningsunderlaget ska anbudsgivaren till styrkande av sin tekniska förmåga ange minst två referensobjekt med en projektkostnad om minst tre miljoner kronor avseende sanering av förorenade sedi-

ment eller förorenad mark och minst ett referensobjekt där anbudsgivaren (eller genom anlitad underentreprenör) arbetat med omhändertagande av förorenat vatten av likartad typ som i detta objekt. Strand har under punkten fyra i sitt anbudsformulär angett tre referensobjekt avseende sanering av förorenade sediment eller förorenad mark och av Strands anbudsbilaga tio, framgår att samtliga referensuppdrag för sanering av förorenade sediment eller förorenad mark utförts av Strands tilltänkte underentreprenör Stefan Wadman, vid ELJA Entreprenad AB. Övriga referensprojekt som Strand angivit i sitt anbudsformulär avser projekt genomförda av Vectura Consulting AB och Sakab, båda två tilltänkta underentreprenörer till Strand.

Genomförandebeskrivning

Enligt ABF.31 ska anbudsgivaren bifoga en genomförandebeskrivning till anbudet, med en utförlig beskrivning av hur anbudsgivaren avser att genomföra entreprenaden. Under punkt fem i anbudsformuläret finns en tabell innehållande ett krav på att genomförandebeskrivningen ska innehålla en redovisning av hur löpande kontroll av skyddsåtgärder ska ske. Strand har inte bekräftat i anbudsformuläret att den efterfrågade informationen har redovisats i genomförandebeskrivningen. I sin bilagda genomförandebeskrivning har Strand inte heller redovisat hur löpande kontroll av skyddsåtgärderna ska ske.

Referensobjekt

Anbudsgivarna ska enligt kraven i förfrågningsunderlaget redovisa referensobjekt till styrkande av sin tekniska förmåga. Strand har angivit referensobjekt för genomförande av sanering för förorenade sediment och/eller förorenad mark som genomförts av ELJA Entreprenad AB.

Som framgår av förfrågningsunderlaget har kommunen efterfrågat referensobjekt till styrkande av anbudsgivarens förmåga. Genom att ange referensobjekt som genomförts av ett annat företag har Strand inte uppfyllt detta krav i förfrågningsunderlaget. Som framgår av förfrågningsunderlaget är det för referensobjekt avseende förorenad mark, endast referensobjekt som avser anbudsgivarens tekniska förmåga som efterfrågas. Om kommunen hade för avsikt att tillåta att underentreprenörers referensobjekt fick återopas under denna punkt, borde detta ha angivits uttryckligen i förfrågningsunderlaget. Detta särskilt då det avseende övriga punkter anges tydligt att underentreprenörers och konsulter referensobjekt får återopas.

Anbudsgivare har förvisso rätt enligt LOU att återopa andra företags tekniska och yrkesmässiga kapacitet. För att utöva denna rätt gäller emellertid att anbudsgivaren ska tillhandahålla ett åtagande från företagen i fråga, eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras. Strand har inte lämnat in något åtagande eller annars visat att ELJA Entreprenad AB:s resurser står till Strands förfogande, varken nu eller vid kontraktets fullgörande. Tvärtom anges att ELJA Entreprenad AB är en tilltänkt underentreprenör som Strand avser att anlita. Att, som kommunen synes ha gjort, kort konstatera att referensen avser ett projekt som utförs av en underentreprenör som ingår i den offererade projektorganisationen kan i sammanhanget inte anses tillräckligt för att visa att man förfogar över underentreprenörens kapacitet på det sätt som krävs. Inte heller är det tillräckligt att den tilltänkte underentreprenören angivits som kontaktperson för förfrågningar avseende anbudet.

Strand har genom att återopa referensobjekt som utförts av ett annat företag inte uppfyllt kraven i förfrågningsunderlagen och inte heller lämnat in nödvändiga handlingar för att få tillgodoräkna sig underentreprenörens kapacitet i enlighet med LOU. Strands anbud skulle därför ha förkastats.

Genom att trots detta ta upp Strands anbud till utvärdering har kommunen handlat i strid mot LOU.

Dessutom har ett av Strands angivna referensobjekt, Ekenässjön, utförts av ett annat företag än det som Strand angivit. Strand har uppgett att uppdraget har genomförts av Stefan Wadman vid ELJA Entreprenad AB. Under tiden för Ekenäsprojektets genomförande var Stefan Wadman emellertid anställd av företaget Transab. Detta företag är inte angivet som underentreprenör till Strand och det är heller inte visat att man kommer förfoga över detta företags resurser på nödvändigt sätt. Referensobjektet Ekenässjön kan således inte läggas till grund för styrkande av Strands tekniska förmåga.

Strands övriga referensobjekt, Bengtsfors och Grimstorp, avser uppdrag som Strands tilltänkta underentreprenör ELJA Entreprenad AB har genomfört. Dock har ELJA Entreprenad AB:s inblandning varit av högst begränsad omfattning, vilket visas av projektens storlek i relation till ELJA Entreprenad AB:s begränsade omsättning. ELJA Entreprenad AB:s ansvarsområden har omfattat projektledning och byggledning medan det faktiska utförandet har legat på ett annat företag än ELJA Entreprenad AB och Strand. Strands angivna referensobjekt kan således inte anses visa att Strand och dess tilltänkte underentreprenör har relevant erfarenhet av utförande av saneringsarbeten till styrkande av att man har nödvändig teknisk kapacitet för att kunna fullgöra kontraktet. Strands anbud borde således även på denna grund ha förkastats.

Ofullständig genomförandebeskrivning

Enligt kraven i förfrågningsunderlaget och anbudsformuläret skulle anbudsgivare till sitt anbud bifoga en genomförandebeskrivning med information om bl.a. hur löpande kontroll av skyddsåtgärder ska ske. Som framgår av det som angivits ovan har Strand inte lämnat information om hur

löpande kontroll av skyddsåtgärder ska ske i sin genomförandebeskrivning. Av likabehandlingsprincipen följer upphandlande myndigheter strikt måste upprätthålla de skallkrav som ställs i ett förfrågningsunderlag. Strands genomförandebeskrivning innehåller endast information om vilka skyddsåtgärder som ska vidtas – invallning och bortpumpning av vatten – inte hur deras effektivitet och faktiska funktion ska kontrolleras och säkras. Strand har inte redogjort för hur man avser att kontrollera och följa upp fördämningarnas effektivitet och säkerställa att föroreningar inte sprider sig. Kravet på redovisning av löpande kontroll är således inte uppfyllt. Att, som kommunen synes ha gjort, nöja sig med att konstatera att Strand redovisat planerade skyddsåtgärder, kan inte anses tillräckligt.

Genom att inte ha lämnat in alla begärda uppgifter uppfyller inte Strands genomförandebeskrivning skallkraven i anbudsformuläret. Likaså utgör det en brist i Strands anbud att anbudsformuläret inte har fyllts i på efterfrågat sätt. Genom att trots detta ta upp Strands anbud till utvärdering har kommunen handlat i strid med LOU.

Skada

Genom att ta upp Strands anbud till utvärdering trots bristerna har kommunen inte upprätthållit de skallkrav som ställts i förfrågningsunderlaget. Kommunen har därigenom handlat i strid med 1 kap. 9 § LOU och upphandlingen ska därför rättas. Om Strands anbud rätteligen hade förkastats, skulle RGS tilldelats kontraktet eftersom RGS offererat näst lägst pris i upphandlingen. RGS har således lidit skada av kommunens agerande.

Kommunen motsätter sig bifall till begäran om överprövning och anför bl.a. följande. Upphandlingen och utvärderingen är korrekt utförd och det finns inte skäl att avbryta upphandlingen.

Vinnande anbudsgivare

Anbudsgivarens organisationsnummer är tydligt angivet i anbudsformuläret även om inte företagsnamnet är redovisat där. Organisationsnumret tillhör Strandberg & Andersson AB vilket är det företag som har tilldelats kontraktet. Strandberg & Andersson AB verkar under populärnamnet Strand Markentreprenad eller enbart Strand. Användandet av populärnamn är frekvent inom affärsvärlden och företagsnamn används ofta i olika förkortade former. Oavsett företagsnamn eller förkortningar därav är det organisationsnumret som entydigt anger vilket företag som det är fråga om. Tilldelningen har således skett till rätt företag, det vill säga till det företag som lämnat anbud.

Referenser

Strand har angivit referenser på det sätt som krävs i förfrågningsunderlaget. Referenserna avser projekt som utförts av personal som ingår i den erbjudna projektorganisationen och som därmed måste anses tillhöra anbudsgivaren. Avsikten med att ta in referenser är att kunna förvissa sig om att den erbjudna projektorganisationen har den "tekniska förmåga" som erfordras.

Genomförandebeskrivning

Tabellen i anbudsformuläret är en checklista på vad som krävs att genomförandebeskrivningen ska innehålla. I förfrågningsunderlaget finns inget krav på att anbudsgivaren måste bocka av i tabellen. Strand har angett i genomförandebeskrivningen att området vallas in och vattnet pumpas ur och att det därmed inte kan ske någon spridning till omgivningen under åtgärdsarbetena. Spridning kan inte ske när vattnet är bortpumpat och därför är det inte aktuellt med någon löpande kontroll avseende skyddsåtgär-

dernas effektivitet. Eftersom vattnet är utpumpat innanför invallningen står vattennivån högre i sjön utanför invallningen. Eftersom vatten inte rinner uppåt kommer ett ev. läckage genom vallen att ske in i det förorenade invallade området och inte ut från detta. Någon förorenings-spridning ut från området inte därmed kan ske på grund av eventuell otäthet i vallen. Den enda konsekvensen blir att man får mer vatten att behandla i vattenreningsanläggningen.

RGS påstående om att det är ett skallkrav avseende genomförandebeskrivningens innehåll, att anbudsgivaren ska redovisa hur löpande kontroll av skyddsåtgärder ska ske, är felaktigt. Skallkraven på genomförandebeskrivningen är uppräknade i punkt fem i anbudsförmuläret och där finns inte något krav på att anbudsgivaren ska redovisa hur löpande kontroll av skyddsåtgärder ska ske. RGS avser förmodligen formuleringen i 5.2 handling 06.7 "Val av skyddsåtgärder och metod för löpande kontroll under saneringen redovisas i anbudets genomförandebeskrivning". Detta krav står i löpande text i en handling på låg nivå och anger inte ordet "skall", varför det inte är fråga om ett skallkrav med den dignitet som anges i uppräknningen i anbudsförmuläret. Att Strands genomförandebeskrivning innehåller en bristfällig redovisning i detta avseende är absolut inte ett motiv för att förkasta anbudet.

Referensobjekt

Redovisade referensobjekt anger att anbudsgivaren och dess tilltänkta projektorganisation har den erfarenhet och kunnande som projektet kräver. Enligt anbudsförmuläret svarar platschef Stefan Wadman, ELJA Entreprenad AB, för frågor i anbudet vilket innebär att anbudslämnaren förfogar över underentreprenörens resurser i erforderlig omfattning.

Ofullständig genomförandebeskrivning

Strands genomförandebeskrivning beskriver förfarande och kontroll på ett uttömmande och korrekt sätt.

Strand har som vinnande anbudsgivare beretts tillfälle att yttra sig. *Strand* bestrider bifall till begäran om överprövning och anför bl.a. följande.

Samtliga uppgifter är korrekt besvarade i bolagets anbud. Eftersom kravet i AFB.513 är ”arbetat med”, är kravet uppfyllt av underentreprenören ELJA Entreprenad AB. Krav på kompetens av upprättande av miljödomansökan uppfylls av underentreprenör Vectura AB och krav att platschef, projektchef, har erfarenhet av minst ett saneringsobjekt är uppfyllt.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 16 kap. 4 § LOU får allmän förvaltningsdomstol efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada överpröva en upphandling.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att rätten ska besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. De grundläggande principer som ska efterlevas vid all offentlig upphandling är principerna

om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande enheten brutit mot LOU.

I mål om ingripande enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Vinnande anbudsgivare

I Strands anbud anges ett organisationsnummer, 556385-9197, som enligt Bolagsverket tillhör företaget Strandberg & Andersson AB. Detta företagsnamn är inte angivet i anbudsformuläret. Istället förekommer Strand Markentreprenader på återkommande ställen i anbudsformuläret. RGS har därför gjort gällande att det finns oklarheter avseende vilket företag som faktiskt har lämnat anbud och därefter tilldelats kontrakt i upphandlingen.

Förvaltningsrätten konstaterar att det visserligen inte anges uttryckligen att det är Strandberg & Andersson AB som är anbudsgivare i Strands anbud, men Strandberg & Andersson AB:s organisationsnummer har angivits i anbudet och den person som har undertecknat anbudet tecknar också firma för Strandberg & Andersson AB. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till att RGS inte har visat på vilket sätt det ovan angivna strider mot LOU eller

varför bolaget lidit skada härav, finner förvaltningsrätten att det inte finns skäl för ingripande enligt LOU.

Referenser och referensobjekt

Av 15 kap. 15 a § LOU följer att en leverantör får vid behov när det gäller ett visst kontrakt åberopa andra företags kapacitet. Leverantören ska genom att tillhandahålla ett åtagande från de andra företagen eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.

I förarbetena till 15 kap. 15 a § LOU anges följande. Bestämmelsen ska i allt väsentligt tolkas på samma sätt som sin motsvarighet över tröskelvärdena och den bör så långt som möjligt utformas i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i 11 kap. LOU och LUF. Den skillnaden föreligger emellertid jämfört med motsvarande bestämmelse i 11 kap. att den här föreslagna bestämmelsen inte är begränsad till "ekonomisk, teknisk och yrkesmässig kapacitet". Skillnaden beror på att reglerna i 15 kap. inte innehåller lika preciserade bestämmelser om urval av deltagare som de direktivstyrda delarna. Den föreslagna bestämmelsen ger därför anbudssökande och anbudsgivare rätt att vid de angivna förhållandena åberopa andra företags kapacitet (prop. 2009/10:180 s. 296 f. och 348).

Av förarbetena till 11 kap. 12 § LOU, som utgör motsvarigheten till 15 kap. 15 a § på det direktivstyrda området, framgår följande. De nya direktiven reglerar till skillnad från de äldre direktiven möjligheten för en leverantör att ta hjälp av en annan leverantör för att uppnå erforderlig ekonomisk eller teknisk kapacitet. För den leverantör som inte för egen del klarar det kapacitetskrav som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ställt upp som krav i en upphandling är det således möjligt att träffa en överenskommelse med ett annat företag om att detta före-

tag ska ställa sina resurser till anbudssökandens eller anbudsgivarens förfogande. Kan denne med stöd av avtal eller på annat sätt visa att han förfogar över den andra partens resurser och därmed uppnår erforderlig kapacitet i upphandlingen kan den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten inte förkasta anbudet på grund av bristande kapacitet hos anbudssökanden eller anbudsgivaren (prop. 2006/07:128 s. 245 f.).

RGS gör bl.a. gällande att Strand inte har visat att bolaget förfogar över ELJA Entreprenad AB:s resurser genom ett sådant åtagande som krävs enligt LOU. Kommunen anser å sin sida att eftersom platschef Stefan Wadman, ELJA Entreprenad AB, svarar för frågor i anbudet förfogar Strand över underentreprenörens resurser i erforderlig omfattning.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis när en anbudsgivare ska visa att man förfogar över de resurser som krävs vid kontraktets fullgörande, kan även andra sätt än ett formellt åtagande från en underleverantör godtas, t.ex. ett avtal mellan anbudsgivaren och dennes underleverantör eller en koncerngaranti. En avsiktsförklaring, så kallat letter of intent, som är juridisk oförbindande, räcker dock inte (jfr Lag om offentlig upphandling, En kommentar, första upplagan, Jan-Erik Falk, s. 336).

I Strands anbud under punkt sex, med rubriken "Underentreprenörer", anges en rad underentreprenörer som Strand avser att anlita, varav en är ELJA Entreprenad AB. Under punkt tio med rubriken "Förfrågningar" uppges att förfrågningar kan ställas till Stefan Wadman. Av bilaga tio framgår att lämnade referenser av sanering av sediment eller förorenad mark har utförts av bolagets tilltänkte underentreprenör, Stefan Wadman – ELJA Entreprenad AB.

Förvaltningsrätten konstaterar att det av Strands anbud inte framgår att det finns något åtagande eller någon form av avtal mellan Strand och bolagets

underentreprenörer. Det finns inte heller någon form utfästelse från underentreprenörens sida om att underentreprenören kommer att ställa sina resurser till Strands förfogande – annat än att förfrågningar kan ställas till Stefan Wadman. Strand har endast uttryckt sig i vaga ordalag om att ELJA Entreprenad AB är en tilltänkt underentreprenör. Enligt förvaltningsrättens mening har Strand därmed inte visat att bolaget kommer att förfoga över erforderlig kapacitet när kontraktet ska fullgöras, vilket strider mot bestämmelsen i 15 kap. 15 a § LOU. Vid denna utgång saknas anledning att pröva RGS övriga invändningar avseende referenser och referensobjekt.

Genomförandebeskrivningen

RGS gör gällande att Strand i genomförandebeskrivningen inte har redovisat hur löpande kontroll av skyddsåtgärder ska ske samt att det utgör en brist i Strands anbud att anbudsformuläret inte har fyllts i på efterfrågat sätt. Kommunen menar å sin sida att det ifrågasatta kravet står i löpande text i en handling på låg nivå och anger inte ordet ”skall”, varför det inte är fråga om ett skallkrav med den dignitet som anges i uppräkningsen i anbudsformuläret. Att Strands genomförandebeskrivning innehåller en bristfällig redovisning i detta avseende är absolut inte ett motiv för att förkasta anbudet. Strands genomförandebeskrivning beskriver förfarande och kontroll på ett uttömmande och korrekt sätt.

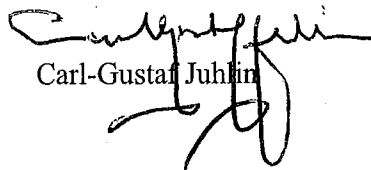
Förvaltningsrätten konstaterar att kravet avseende löpande kontroll av skyddsåtgärder i genomförandebeskrivningen måste anses vara en del av ett skallkrav, mot bakgrund av att det i rubriken till tabellen anges att ”Genomförandebeskrivningen skall minst innehålla” samt att det därefter finns en kryssruta i vilken anbudsgivaren, som det får förstås, ska ange att skallkravet redovisas.

Av principen om likabehandling av leverantörer följer att en upphandlande

myndighet endast kan utvärdera anbud som uppfyller samtliga ställda krav som angetts i förfrågningsunderlaget. Enligt förvaltningsrättens mening uppfyller anbudet från Strand inte kravet avseende redovisning av hur löpande kontroll av skyddsåtgärder ska ske i sin genomförandebeskrivning, eftersom det inte går att utläsa av genomförandebeskrivningen hur denna löpande kontroll ska ske. Strand har därmed inte uppfyllt det aktuella skallkravet.

Med hänsyn till vad som framkommit i målet finner förvaltningsrätten att kommunen brutit mot LOU och principerna i 1 kap. 9 § LOU samt att RGS bolaget lidit eller riskerat att lida skada härav, eftersom RGS har det näst lägsta priset i utvärderingen. Det finns därför skäl för ingripande enligt LOU. Felet hänför sig inte till det konkurrensuppsökande skedet och det är därför tillräckligt att utvärderingen görs om, varvid Strands anbud inte ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D-LOU)

Carl-Gustaf Juhlin

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.